

Fleertallet af Ministeriet har stemt med Udvalgets Fleertal, og vi agte ikke at forandre vor eengang afgivne Stemme i denne Sag. Men, naar man har udtalt, at man ikke kunde begribe Ministeriets Stilling i denne Sag, naar man har ligesom bebrejdet Regjeringen, at den har sluttet sig til det høitærede Udvalgs egen Majoritet, saa maa jeg dog rigtignok paa mine Collegers og egne Begjæer udtale, at vi paa den anden Side vel ere ligesaa berettigede til at forandre os over, at der i den Grad lægges Vægt derpaa. Jeg veed nemlig virkelig ikke, at det Forslag, der nu foreligger til Afstemning, er saa væsentligt afvigende fra Udvalgets Majoritets, at man er berettiget til at henvende saadanne alvorlige Ord til Ministeriet, som i denne Sag er fæet, og jeg troer ogsaa, at det maa indrømmes, at den i Forslaget gjorte Forskjel mellem forskjellige Glasfer af det privilegerede Hartkorns Ciere, ialtsind ikke er saa uvesensfuldende urigtig, at man, selv om man i denne Henseende har en afvigende Mening derom fra den, Ministeriet har tiltraadt, derfor er berettiget til at udtale nogen Forundring over, at Ministeriet har billiget dette Forslag.

Ordføreren: Den Forskjel, som Majoriteten har foreslaaet at gjøre mellem Bederlaget til complete og ucomplete Hovedgaarde, er det Punkt, som under forrige Behandling har mødt den alvorligste Modsigelse her. Men jeg troer dog at turde tillade mig at sige, at denne Modstand egentlig ikke er gaaet den lige Vej; man har i Grunden ikke gaaet vort Forslag imøde med Bevisgrunde for, at der virkelig ikke er en indre Forskjel paa Privilegiet for de complete og ucomplete Gaarde; man har egentlig intet Modbevis forsøgt imod hvad vi have sagt, for at vise, at det ene Privilegium er i sig selv mere fast og stadigt end det andet, og, naar Staten indlader sig paa at afløse dem, saa er den berettiget og forpligtet til at taxere Privilegierne efter deres Værdi. Man er, som det forekommer mig, mere gaaet os imøde med Angreb i Flanken, man har givet Sidehug; og det er disse, som jeg skal tillade mig noget detailleret at gennemgaae, idet jeg med Omhu har studeret, hvad det er, man fra den modsatte Side an-

fører. Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 6te District (Mourier) har yttret, at Forskjellen, som vi gjøre, ikke engang tilnærmelsesviis kan bringes i Beregning. Dertil tillader jeg mig at svare, at denne Forskjel kan ligesaa godt beregnes, som mangfoldige andre Ting, der afgjøres ved Skjøn. Den ærede Taler har selv affagt mange Domme, hvori det hedder for Exempel, at det Kæringstøb, en Mand har lidt ved Andens ulovlige Handling, det skal ham erstattes efter uvillige Mænds Skjøn. Dersom et Skjøn kan afgjøre Sigt, saa kan ogsaa et fornuftigt Skjøn afgjøre, hvis man erkjender en Forskjel mellem disse to Privilegier, hvor høit Forskjellen da bør taxeres. Han har endvidere sagt, at, da der ikke her er Tale om fuldstændig Erstatning, saa er der saa meget mindre Anledning til at gjøre Forskjel. Dette anseer jeg for aldeles forkeert. Er der en grundet Forskjel mellem dem, saa bliver denne Forskjel accurat den samme, hvad enten Staten indlader sig paa at give en fuldstændig Erstatning eller ikke. Han har fremdeles sagt, at alt det privilegerede Hartkorn er udgaaet fra complete Sædegaarde og maatte derfor desle sælles Skjæbne. Dette er nu for det første ikke ganske rigtigt; Kjøbstadernes privilegerede Hartkorn har aldrig hørt under complete Sædegaarde; men jeg mener overhovedet, at det er aldeles ligegyldigt nu at undersøge, hvorfra det privilegerede Hartkorn er kommet. Vi skulle kun spørge, hvorledes bestaaer det den Dag idag; og det er denne Anskuelse, vi ene og alene kunne lægge til Grund for vor Betragtning, naar vi ville ophæve det ved en Afløsning. Han har endelig sagt, at de ucomplete Gaarde have ved Salg af Fæstegodsset havt den Fordeel, som de privilegerede nu ville faae; og hertil har Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 5te District (Høier) føjet, at de ucomplete Gaarde, hvis de ikke havde havt Fordeel ved at sælge Bøndergodsset, saa vilde de nok have beholdt det, og deraf har han udtaget den Slutning, at de complete ere nok saa godt berettigede til Erstatning som de ucomplete. Hvorledes dette kan udledes deraf, forstaaer jeg ikke. Jeg tillader mig at udhæve, at her er aldeles ikke Tale om at give Godseierne Ret til at sælge deres